

Beszélgetés Dr. Molnár Jánossal a hazai növényvédelemről

Nemzetközi összehasonlításban is kiegyensúlyozottan működik

A Magyar Növényvédelmi Társaság Növényvédelmi Klubjában 2012. január 9-én Dr. Molnár János, a Vidékfejlesztési Minisztérium 42 év aktív pályafutás után nyugalmazott vezető főtanácsosa tartott előadást az *EU növényvédelemmel kapcsolatos tevékenységéről szerzett tapasztalatok* címmel. A szakember ugyanis az utóbbi évtizedben rendszeres résztvevője volt a növényvédelemmel összefüggő munkaértekezletnek Brüsszelben.

Jánossal nemcsak négy évtizedes ismeretség köt össze bennünket, hanem – hosszabb-rövidebb kitérők után – többször is, éveken át kollégák voltunk a növényvédelmi szervezetben. Kihasnálva a Növényvédelmi Klub minden hónap első hétfőjén az MgSzH Növény-, Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság székházában szokásos módon tartott, fent említett rendezvényét, egy rövid beszélgetésre kértem a hazai növényvédelem és az EU kapcsolatáról, az új keretek között való működésről.

– Hogyan tudott igazodni a sok évtizedes múlttra visszatekintő hazai növényvédelmi szervezet az EU bonyolult növényvédelmi rendszeréhez?

– A több mint fél évszázados, megyei állomások és járási felügyelők által támogatott problémafeltáró és azokat hatékonyan megoldó hazai növényvédelem jól szolgálta a magyar mezőgazdasági nagyüzemeket és az azok által integrált háztáji gazdaságokat. A rendszerváltozás következtében kialakult új földbirtokrendszer viszont teljesen megváltoztatta a termelés, a termelők és a piac szerkezetét. Eközben az EU is a korábbiakhoz képest teljesen más elvárásokkal jelentkezett. A hazai növényvédelmi szervezet – a mezőgazdaság, de a nemzetgazdaság más ágazataihoz hasonlóan – nagy nehézségek árán ugyan, de követte ezeket a változásokat. A szervezeti átalakulások és a személyi összetétel csökkenése ellenére, vagy éppen eredményeképpen a hazai növényvédelmi szervezet fennmaradt.

– Voltak-e zökkenők a 2004-es EU-csatlakozásunkkal együttjáró átállásban?

– Az EU bonyolult növényvédelmi rendszeréhez való igazodás is zökkenőmentesen megtörtént. Ennek egyik példaként megemlíthető a hazai növényvédőszer-engedélyezés terén történt átalakulás. A jogszabályalkotás és -alkalmazás szétválasztása eredmény-

képpen a hazai növényvédőszer-engedélyezés kikerült a minisztériumból a növényvédelmi hálózatba, illetve annak központi intézményébe. A mintegy hét-ezer ügyirat és szakanyag rendszerezett módon történt kijuttatása, átadása és átvétele fél évet vett igénybe, de hála a kollégák erőfeszítéseinek, mindeközben a hazai növényvédőszer-engedélyezés működőképessége fennmaradt. A létrejött szervezet az EU-gyakorlat szerinti, úgynevezett Kijelölt Nemzeti Hatóságként működik, a szerengedélyezés valamennyi szakterületét, így az

Dr. Molnár János

egészségügyi és környezetvédelmi kérdéseket is integrálva. A minisztérium a jogszabályalkotásra és az EU-kapcsolattartásra koncentrál.

– Nyolc évvel a csatlakozás után elfogadhatóan működik-e a magyar növényvédelem?

– A közép- és kelet-európai országok növényvédelmét többféle kezdeményezésen keresztül is megismerve határozottan állítható, hogy a magyar növényvédelem nemzetközi összehasonlításban is jól és kiegyensúlyozottan működik. A nemzetközi szervezetekben és fórumokon betöltött szerepünk is hazai tevékenységünk elismerését jelenti. A közép- és kelet-európai régió-

ban – alulról jött kezdeményezésként – alakult meg a CEUREG Fórum, amely 1994-től évi gyakorisággal összehívja a növényvédőszer-engedélyező hatóság vezetőit. A hazánkban tartott első 12 találkozó követően a CEUREG Fórum napjainkban a visegrádi országokban felváltva kerül sorra. Időközben az EU regionális fórumává vált rendezvény az évi 3-4 témakör megtárgyalásával járul hozzá a növényvédőszer-engedélyezés terén jelentkező aktuális feladatok meghatározásához. A CEUREG Fórum eredményességét is bizonyítja, hogy az OECD az elmúlt évben megszervezte a növényvédőszer-engedélyezők világtalálkozóját Kanadában.

– Már a rendszerváltozás utáni években jelentősen romlottak a növényvédelmi szervezet személyi és tárgyi feltételei, s ezek azóta sem javultak. Hogyan tudunk eleget tenni az EU-tagságból is eredő megnövekedett feladatoknak?

– A növényvédelmi szervezet személyi és tárgyi feltételeiről nem könnyű elfogulatlanul szólni. Az 1970-es években több mint 2600 szakember dolgozott a növényvédelmi hálózatban; ez a szám a napjainkra jelentősen lecsökkent. Mindenképpen el kell azonban ismerni a növényvédelem terén dolgozó szakemberek erőn felüli, lelkes munkáját, aminek eredményeképpen hazánk eleget tesz az EU-tagságból is eredően megnövekedett feladatoknak. Ennek kiváló példája a növényvédőszer-engedélyezés rendszerének folyamatos, az EU-elvárásoknak megfelelő működtetése. Szakembereink rendszeresen és aktívan részt vesznek az Európai Élelmszer-biztonsági Hivatal (EFSA), valamint az EU Bizottság szakmai ülésein.

– Hogyan tudta és tudja érvényesíteni a magyar érdekeket a hazai növényvédelem az EU-egyeztetések során? Tudunk-e eredményesen lobbizni?

(folytatás a 60. oldalon)

(folytatás az 58. oldalról)

– A hazai növényvédelem – idejekorán felismerve az EU bonyolult döntési mechanizmusát – hatékonyan tudta és tudja képviselni a hazai érdekeket, annak ellenére, hogy az EU tagországai között kis országnak számítunk. Idejében felismertük: fontos, hogy a nemzetközi szervezetekben (FAO, EPPO, OECD, IOBC, stb.) is hatékonyan dolgozunk, ugyanis a hazai érdekeinknek megfelelően módosított joganyagokat az EU illetékes szervei az EU-jogszabályok részeként szinte változtatás nélkül átveszik. A formális ülések mellett az informális ülések és személyes találkozók lehetőségeit is sikeresen alkalmazzuk.

– **Ejtsünk szót a 2011-ben hatályba lépett új EU-s növényvédelmi jogszabályokról, a növényvédő szerek engedélyezési folyamatának keretét adó**

1107/2009/EK sz. EU-rendeletéről és a peszticidek fenntartható használatáról szóló 2009/128/EK sz. irányelvről. Mik az ezekből eredő legfontosabb tenivalóink itthon?

– Az új növényvédőszer-engedélyezési rendelet megtárgyalása során úgy érvényesítettük a hazai érdekeket, hogy közben az addig hatályban lévő irányelv tapasztalataiból merítettünk. Sikertült például az időközben létrehozott növényvédőszer-engedélyezési zónák rendszerét oly módon „puhítani”, hogy az hazánk számára is elfogadható legyen. A rendelet teljesen átalakítja a növényvédőszer-engedélyezést, amelyről már több fórumon részletesen beszéltek a kollégák.

A peszticidek fenntartható használatáról szóló irányelv más előírások mellett rendelkezik a Nemzeti Cselekvési Terv kidolgozásáról. Ez a dokumentum komple-

xen átfogja a témakörben teendő valamennyi feladatot. A hazai érdekek érvényesítése céljából idejében elkezdtük az e téren úttörő munkát jelentő német, angol és francia tervek tanulmányozását. A Nemzeti Cselekvési Tervünk kidolgozásához felhasználjuk a több mint öt évtizedes hazai tapasztalatainkat, valamint a modern szervezési módszereket is a különböző szervezeteket képviselő szakemberekkel történő egyeztetések során.

– **Mik a kilátásaink a légi kijuttatás sorsát illetően? Annál is inkább fontos a válasz, mivel ez nemcsak szakmai, hanem sokak számára egzisztenciális kérdés is.**

– A peszticidek fenntartható használatáról szóló irányelv 9. §-ának első mondata betiltja a peszticidek légi kijuttatását az EU-ban, de – sikeres lobbizásunk eredményeképpen – még a fenti paragrafusban részletezésre kerültek az úgynevezett derogációk, amik szükség esetén lehetővé teszik a kijuttatást. Az EU 27 tagországából csak 10 tagországban gyakorlat a légi kijuttatás, de a derogációk részletezésével a jövőben is alkalmazható marad a peszticidek légi kijuttatása. Ezek a szigorú előírások nálunk korábban is léteztek, és be is tartottuk azokat, így a légi kijuttatás nem lehetetlenül el a jövőben.

– **Milyen a magyar növényvédelem külföldi megítélése; szakmai és egyéb szempontok alapján lehet-e valamilyen vezető szerepünk a régió országaiban?**

– A magyar növényvédelem külföldi megítélése kifejezetten jó. Példaként említem, hogy az ezredforduló idején a kukoricabogárral szemben készülő hatósági intézkedések és technológiai eljárások meghatározása céljából az EU

illetékes szakemberei több alkalommal is tanulmányozták a magyarországi helyzetet, konzultáltak a hazai specialistákkal. E téren talán az osztrák kollégák jártak élen: minisztériumi munkamegbeszéléseken és termelői csoportok látogatása során többször is fogadtuk őket. Az informális EU-s szakmai értekezleteken elért eredmények szintén a magyar növényvédelem elismertségét bizonyítják. Az elmúlt évben orosz honatyák nálunk tanulmányozták a növényvédelmi törvénykezés gyakorlatát, ugyanis mintegy két évtizedes bizonytalanságot követően szeretnék megalkotni a saját növényvédelmi törvényüket. Napjainkra már a parlamentjük tárgyalja az első olvasatot. Ugyancsak megemlíthető az a tény, hogy vezető orosz szakemberek az elmúlt évben nálunk tanulmányozták a földvédelem kérdéseit. Ugyancsak fontos megemlíteni, hogy orosz helikopter-konstruktőrök a mi több mint öt évtizedes légi kijuttatási tapasztalatainkat elismerve kérik a szakmai javaslatainkat az újabb típusaik fejlesztéséhez. E kiragadott példák mellett más országokból is élénk a hazánk növényvédelme iránti szakmai érdeklődés.

– **Végezetül: hogyan összegeznéd szakmai pályafutásod személyes tapasztalatait, és milyen gondolatokkal kezded el életed újabb szakaszát?**

– Örülök, hogy részt vehettem és vehetek a magyar növényvédelem munkájában. Az eddigi önkéntes szakmai munkáim folytatása mellett az újabb, eseti megbízásokra is nyitott vagyok, a szakmai tapasztalataim átadása érdekében. Mindig is csapatjátékosként dolgoztam. Remélem, hogy a jövőben a szokásos nyugdíjas elfoglaltságok mellett – a szakmai kollégákkal együtt – én is megtalálom a helyemet.

P. G.